

דוברת העירייה

הקדמה - עיקרי הממצאים

1. כללי

1.1. בהתאם לתוכנית העבודה השנתית של מבקר העירייה לשנת 2000, נערכה במהלך החודשים מרץ-מאי, ביקורת במשרד דוברת העירייה, במטרה לבחון את אופן הפעילות המתבצעת ביחידת דוברת העירייה.

1.2. הביקורת בדקה את עבודתה של יחידת הדוברות בשנים 1998-1999.

1.3. זוהי ביקורת ראשונה הנערכת במשרד דוברת העירייה.

2. תוכנית הביקורת

2.1. תוכנית הביקורת התמקדה בנושאים הבאים:

2.1.1. תחומי אחריות, ניתוח תפקידי הדובר ואופן ביצוע הפעילות.

2.1.2. התקציב הכספי וניהולו.

2.1.3. העסקת יועץ תקשורת חיצוני.

2.2. לצורך בדיקת היקף המטלות, התפקידים ותחומי אחריותה של דוברת העירייה, הביקורת השתמשה בקובץ ניתוח עיסוקים ותאורי תפקידים בשלטון המקומי של משרד הפנים, תוך השוואה בין הנדרש על-פי הקובץ לבין המתבצע בפועל.

3. ממצאי הביקורת העיקריים:

כללי

3.1. משרת דובר העירייה אויישה במהלך שלוש השנים האחרונות על-ידי מספר בעלי תפקידים:

▪ דובר העירייה (מר שמחה מורצקי) ששימש בתפקיד זה במשך שנים רבות עד יוני 197.

▪ הוחלף על-ידי הגב' נורית לב, ששימשה בתפקיד הדוברת מאמצע יוני 197 ועד סוף דצמבר 198.

▪ החל מחודש ינואר 199, נכנסה לתפקיד דוברת העירייה הנוכחית.

3.2. כוח-האדם במשרד, פרט לדוברת, מונה מזכירת לשכה ועוזרת מקצועית, כל אחת במשרה מלאה, סך הכל שלושה עובדים בשלוש משרות מלאות. משרת עוזרת לדוברת העירייה אויישה רק בשנתיים האחרונות. לפני כן, תיפקד דובר העירייה בהצלחה רבה ללא עוזרת.

- 3.3. תקציב ההוצאות של יחידת דוברת העירייה הסתכם בהתאמה בשנים 1997-1999, בשיעור של 421,114 ש"ח, 422,592 ש"ח ו- 427,389 ש"ח.
- 3.4. כללית, דוח הביקורת מעלה השגות רבות באשר לאופן מילוי תפקיד הדובר בעיריית בת-ים, להיקף המטלות והתפקידים המתבצעים בפועל אל מול הנדרש מתפקיד דובר עירייה, לקשרי הגומלין בין הדוברת לבין קבוצת המנהלים הבכירים בעירייה ולאופן שבו היא נתפסת על-ידם כאוטוריטה מקצועית וכן לשעות העבודה היומיות אותן מקדישה דוברת העירייה למילוי תפקידה.

היקף הפעילות

- 3.5. עיקרה של הפעילות המתבצעת על-ידי דוברת העירייה כיום הינה בתחום הקשר עם העתונות, לרוב באמצעות מתן תגובות לשאלות של עתונאים בנושאים הקשורים לתפקוד העירייה ולהסבר מדיניותה וכן באמצעות הודעות יזומות לעתונות.
- 3.6. פרופיל התפקיד של דובר עירייה מקצועי כולל קשת תפקידים ופעילויות נוספות שאותם אמור הדובר לבצע, כך על-פי משרד הפנים בקובץ ניתוח עיסוקים ותיאור תפקידי הדובר ברשות המקומית, אולם אלה אינם באים לביטוי באופן מלא בפעילות המתבצעת על-ידי דוברת העירייה. כך, למשל, יעוץ תקשורתי ותדמיתי שאמור להוות חלק מעבודתו של דובר עירייה אינו מתבצע כשלחילופין העירייה שוכרת שירותי יעוץ תקשורתי של יעוץ חיצוני בעלויות כספיות גבוהות, או למשל הפעילות בתחום השיווק, הפרסום, טיפוח וקידום יחסי הציבור של העירייה שלא באה לביטוי הולם בעבודתה של דוברת העירייה. גם כל נושא טיפוח קשרי חוץ עם ערים תאומות וארגונים בינלאומיים, שטופל על-ידי דובר העירייה לשעבר (מר מורצקי), אינו מקבל כיום כל ביטוי בעבודת דוברת העירייה וכל שטופח בעבר יורד לטמיון.
- 3.7. לאור קשת התפקידים והפעילות החלקית בלבד, המתבצעת כיום על-ידי דוברת העירייה, כמפורט בגוף הדוח, הביקורת סבורה, כי על דוברת העירייה לפעול ליישום מלא של כל התפקידים והמטלות הנדרשים ממנה, כמפורט בקובץ ניתוח העיסוקים ותאור תפקיד הדובר בשלטון המקומי.
- 3.8. כל הפעילות של יחידת דוברת העירייה אינה מתוכננת מראש, לא מתבצעת תוכנית עבודה שנתית מסודרת המציבה מטרות ויעדים מדידים שתאפשר לבחון את הביצוע מול התכנון. בנוסף, כל הפעילות המתבצעת, אינה מעוגנת בקובץ נוהלי עבודה מסודר.

קשרי עבודה עם מנהלי מחלקות/אגפים

- 3.9. קשרי הגומלין בין דוברת העירייה לבין קבוצת המנהלים הבכירים בעירייה אינם תקינים, ומגיעים עד כדי משבר אמון בינה לבין המנהלים. הדברים מקבלים את ביטויים גם בהתבטאויות של חלק מהמנהלים בפורום מנכ"ל שעיקרם אי-שיתוף פעולה של הדוברת עמם ועל כך שעבודת מחלקת הדוברת אינה משקפת באופן נאות, כלפי חוץ, את הפעילות המתבצעת על-ידי המחלקות. לדברי הדוברת, בתקופה האחרונה חל שיפור משמעותי במערכת יחסי העבודה עם המנהלים.

פעילות בחרום

- 3.10. דוברת העירייה אינה מודעת כלל למצופה ממנה בעת חרום, וזאת חרף מינוייה כחברה בוועדת מל"ח מקומית לתפקיד הממונה על מידע לציבור.

באופן שיטתי, היא אינה משתפת פעולה עם רכז מל"ח, אינה מופיעה לישיבות ועדת מל"ח, ולמרות שהבטיחה במהלך הביקורת, כי הנושא יתוקן, עד היום ממשיך הנתק להתקיים.

שעות העבודה

3.11. בדיקת הנוכחות בעבודה של דוברת העירייה בתקופה 7/99-3/2000, העלתה דפוס עבודה קלוקל, שאינו עולה בקנה אחד עם המצופה מרמת הפקידות הבכירה בעירייה. כדרך קבע, דוברת העירייה אינה נוהגת להדפיס את שעת הכניסה לעבודה ואת שעת הסיום במשך החודש - לעתים כל החודש, לעתים רק מחציתו או שליש מהחודש. שעת הכניסה לעבודה נרשמת בכתב יד ובאותם הפעמים בהם מודפסת שעת הכניסה, הנתונים מלמדים על התחלת עבודה שעתיים ואף יותר מכך לאחר שעות התחלת העבודה הרשמית בעירייה. בשל כך, דוברת העירייה הוזהרה על-ידי המשנה למנכ"ל העירייה מספר פעמים, כי שכרה לא ישולם כל עוד לא יוגש על-ידה יומן נוכחות מסודר, כמצופה מכל מנהל בעירייה. גם במהלך הביקורת שנמשכה תקופה ארוכה, התקשתה הביקורת ליצור מפגשי עבודה מסודרים עם הדוברת, וזאת בגלל אי-המצאותה במשך ימים או שעות רבות בעירייה, כשלעתים הדבר נומק בצורך להמצא בישיבות בלתי מתוכננות אצל ראש העירייה.

העסקת יועץ תקשורת חיצוני

3.12. הביקורת בחנה את אופן יישומו של ההסכם שנחתם בין העירייה לבין משרד למתן שירותי יועץ אסטרטגי תקשורת לתקופה 4/99-3/2000, בעלות של 345,373 ש"ח. נבדקו כל החשבונות החודשיות שהוגשו לעירייה לתשלום על-ידי היועץ ונמצא, כי הן תואמות במלואן את שנקבע בהסכם.

3.13. הביקורת ביקשה לבדוק את שירותי היעוץ שניתנו לעירייה, בהשוואה לעלות הכספית, וזאת בהסתמך על חומר כתוב שהוכן על-ידי היועץ ושעניינו "תוכנית אסטרטגיה ויחסי ציבור". מעיון בחומר שהוגש לביקורת עולה, כי מדובר בניסוח כללי של כותרות ורעיונות מרכזיים בלבד שאף אחד בעירייה לא דאג למימושם. לביקורת הסתבר, כי העסקתו של יועץ זה לא נעשתה "תחת כנפיה" ואחריותה של הדוברת.

התקציב הכספי וניהולו

3.14. יחידת הדוברת אינה מקיימת כל מעקב אחר אופן ניצול התקציב העומד לרשותה, לא נערך כל תכנון תקציבי ומסמכים רלוונטיים בסיסיים כמו החשבונות המוגשות לתשלום, כלל אינם נשמרים. ביחידת הדוברת אין מקיימים את נוהלי אגף הכספים באשר לצורך בקבלת הצעות מחיר (בכפוף לגודל ההוצאה הכספית), לא מקויימים מכרזים למרות שמדובר בהוצאות כספיות בסדרי גודל המחייבים מכרז זוטא (כמו, למשל, הוצאה כספית שנתית בסדר גודל של כ-147,000 ש"ח למשרד פרסום והפקות) וכן לא נחתמים הסכמים מסודרים עם ספקי השירותים הקבועים, כמו: צלם, בית-דפוס או משרד פרסום והפקות.

3.15. ההוצאות הכספיות עבור פרסומי המחלקה לתרבות תורנית אינם עוברים את אישורה של דוברת העירייה, וזאת חרף ההנחייה הקיימת שלפיה כל הזמנת עבודה שעניינה פרסום, תעבור את אישורה של הדוברת.

מעורבותה של דוברת העירייה בנושא פרסום הינה מינורית ואינה עולה בקנה אחד עם המצופה מדובר עירייה כגוף מטה מקצועי, שאמור להיות מעורב בתכנון השנתי של כלל מטלות הפרסום העירוניות, תמחורן ותקצובן ובמתן אישור מקצועי לדרישות הפרסום של המחלקות השונות במהלך השנה.

3.16. להתרשמותה של הביקורת, דוברת העירייה אינה מעורה כלל בכל נושא התקציב וניהולו. הדברים מנוהלים באופן עצמאי על-ידי הפקידות וללא בקרה של הדוברת, והתוצאה היא אי-סדר מוחלט ואי-קיום בקרה הולמת אחר אופן ניצול התקציב. הדברים מגיעים עד כדי כך, שתקציב הדוברות מנוצל מעת לעת גם לצורכי מחלקות אחרות, ובלא שלדוברת יש מושג כלשהו על המתרחש מאחורי גבה.

3.17. הביקורת מציינת בחומרה, כי זו פעם ראשונה בה היא נתקבלת ביחס כה אדיש ובלתי רציני מצדו של מנהל בעירייה לגוף הביקורת. פגישות עבודה רבות שנקבעו עם הדוברת לא התקיימו בין אם בשל "שכחה" ובין אם בשל ביטולן על-ידי הדוברת מסיבות השמורות עמה.

במהלך הפגישות הספורות שכן התקיימו עם הדוברת, חזרה והועלתה על-ידה הטענה, כי דוח הביקורת הינו עויין, הוא אינו משקף כלל את עבודתה בעירייה, וכי קיים פער גדול בין הדוח הכתוב לבין תוצאות עבודתה וייצוגה של העירייה בתקשורת.

הביקורת אינה מקבלת את עמדתה של דוברת העירייה. דוברת העירייה קיבלה הזדמנויות רבות להגיב לדוח ולהציג את עמדתה, הן באשר לעובדות המוצגות בדוח והן באשר לפרשנויות, אולם מסיבות השמורות עמה וחרף בקשות חוזרות ונשנות של הביקורת, לא נתקבלה התייחסות מסודרת ועניינית לדוח (למעט בפגישה אחת שבה הדוברת התייחסה לממצאי פרק א' סעיפים 2.2-2.5 ושבחם ניתן בדוח ביטוי לעמדותיה).